

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН
2020 ОНЫ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ ХОТ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй хотод амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх.
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох.
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх.
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах.
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх.

Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.

МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэйалхмуудыг санал болгож байна.

Хөтөлбөрийн хүрээнд ХОТЫН ИРГЭН -НОГООН СОЁЛ ИРГЭНШИЛ дэд хэсэгт экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн асуудлаас бүрдсэн хоорондоо харилцан хамааралтай хүн төвтэй хөгжлийн бодлогыг бий болгоно.

НЭГ: ИРГЭН ТАНЫ АМЬДРАЛД

Иргэн та нас,хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаа гарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй Эрүүл хотод амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.

- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох.
- 0-2насны хүүхдээ асарч байгаа эцэг эхчүүдэд улсын төсвөөс амьдрах хэмжээнд хүрэлцэхүйц “баталгаатай орлоготой болох боломжийг судална.

- Жирэмсэн эмэгтэйчүүд 3-5 насны хүүхэдтэй ажилчин, ажилтныг ажиллуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийг татварын бодлогоор дэмжих.
- “Монгол хүн-Оюунлаг иргэд” төлөвшүүлэх зорилгоор хүүхэд бүр амьдралын түвшинээс үл хамааран цэцэрлэг, ЕБС, мэргэжлийн болон Их дээд сургуульд суралцах тэгш боломжийг бүрдүүлнэ.
- 0-5 настай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан урт дэмжлэгийн хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.
- Иргэн бүр дэлхийн стандартад нийцсэн орчин үеийн дэвшилтэд тоног төхөөрөмж, технологи бүхий төрийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаар үйлчлүүлэн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төр засаг бүрэн хариуцдаг тогтолцоог эхлүүлнэ.
- Иргэдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх, дэмжих зорилгоор иргэд биеийн тамирыг хүн бүрийн амьдралын эрүүл дадал нөхцөл боллоцоог нээхийн зэрэгцээ “ЭРҮҮЛ ЗӨВ АМЬДРАЛ”, “ЗӨВ ХҮНС” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

ХОЁР: ӨРХ, ГЭР БҮЛИЙН АМЬДРАЛД

Монгол Улсын тулгуур баялаг нь “Монгол өрх” мөн тул аймаг, сумын төвүүдэд амьдарч буй өрх гэр, залуу гэр бүл, иргэдийг тохилог орон сууцанд амьдрах бодлогыг боловсруулан, өрх бүрийг орон сууцаар хангах зорилт тавьж ажиллана.

- Аймгийн төв, сумдад хувийн орон сууц барих бодлогыг дэмжин ажиллана.
- Бичил болон өрхийн бизнесийг дэмжих талаар, аймгийн төвд зөвлөх үйлчилгээг үзүүлэх төвүүд байгуулах, нас насны онцлогт харгалзсан тусгай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих
- Өрхийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих санхүү, зээлийн төвүүдийг дэмжих зэрэг зорилтот бичил банк, санхүүгийн байгууллага байгуулж, хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр зээл олгосноор айл өрх, аж ахуйн нэгжийн орлого, бизнесийн боломжийг нэмэгдүүлж, ажлын байрыг шинээр бий болгоно.

ГУРАВ: АЙМАГ, СУМЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хотын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах.
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эцэг эхчүүдэд зориулсан уян хатан ажиллах ажлын байр олноор бий болгох.
- Ахмадуудыг төр засгийн байгууллагад сайн дурын зөвлөхөөр авч ажилуулж, ахмад мэргэжилтнүүдийг зохих урамшуулалтайгаар ажиллуулсан ААН-үүдийг татварын тогтолцоогоор урамшуулах
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдэд зориулсан сувилал, сэргээн засах төвүүдийг аймаг бүрт байгуулах ажлыг эхлүүлэх.

- Аймаг, орон нутгийн ногоон орчин, гол ус бүхий орчинд иргэдийн оролцоотой байгальд ээлтэй эко суурин, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүл цэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх.
- Аймаг, сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Аймаг, сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх.
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх.
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх.
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих.
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх.
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх.
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөвхүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх.
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах. Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.
- Ховд аймагт орос, хятадыг холбох ложистийн чөлөөт бүс байгуулна.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

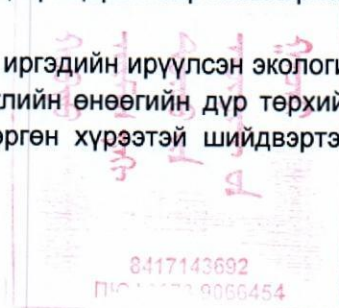
ХОВД АЙМГИЙН ЖАРГАЛАНТ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН 2020
ОНЫ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэд төр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

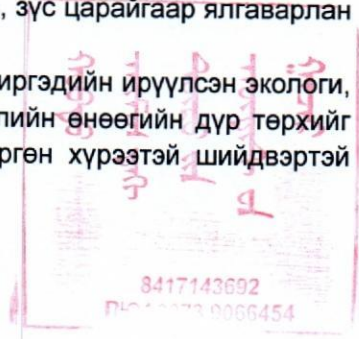
ХОВД АЙМГИЙН АЛТАЙ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих "Старт апп" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан "Дундын оффис" сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад "Цагаан алт" болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- "Эрүүл зөв амьдрал", "Зөв хүнс" хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд "Багш" сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН АЛТАЙ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

8417143692

П/С

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН БУЛГАН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

8417143692
11001454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэгүзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН БУЛГАН СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ.

8417143692
ПНОА0073 9066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

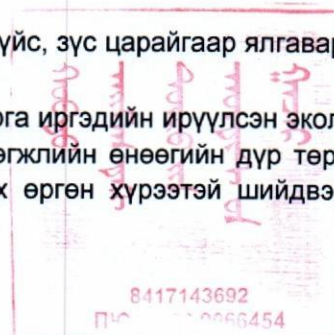
ХОВД АЙМГИЙН БУЯНТ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН БУЯНТ СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ. 8417143692

ПНД 1177 0066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН ДАРВИ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсасгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

8417143692
ПНУ 00073 9066454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ДАРВИ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

8417143692

ПНУ 00073 0066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

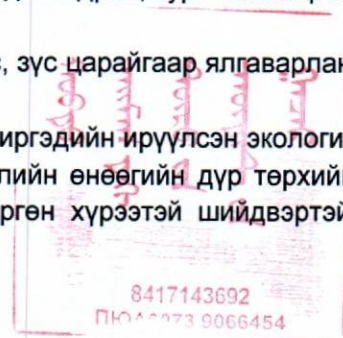
ХОВД АЙМГИЙН ДӨРГӨН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсасгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ДӨРГӨН СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ.

8417143692
0066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

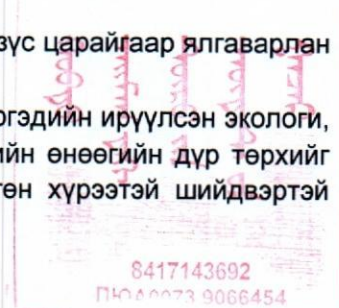
ХОВД АЙМГИЙН ЗЭРЭГ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ЗЭРЭГ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ

417143692
0066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН МЯНГАД СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

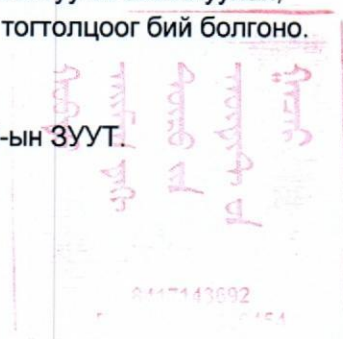
- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Эрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

8417143692
0066454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН МЯНГАД СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН МӨНХХАЙРХАН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020
ОНЫ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

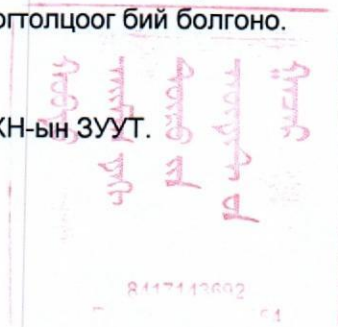
- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

8417143692
ПНЭ 10071 9066454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэгүзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН МӨНХХАЙРХАН СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН МАНХАН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

6417143692
0966454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН МАНХАН СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ

8417143692
PHO 0073 8066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

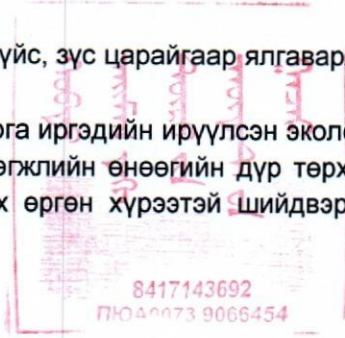
ХОВД АЙМГИЙН ДУУТ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ДУУТ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

8417143692
ПНУ: 0073 9066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

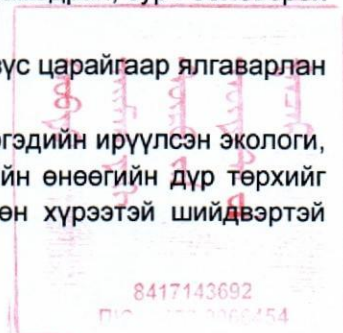
ХОВД АЙМГИЙН МӨСТ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

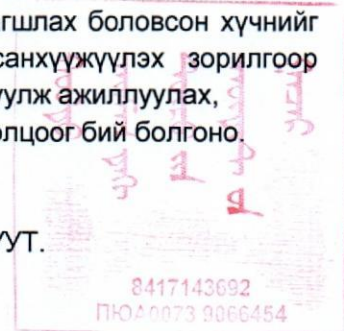
- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлчилгээг аявуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН МӨСТ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

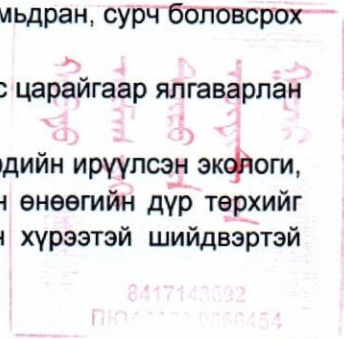
ХОВД АЙМГИЙН ЦЭЦЭГ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Эрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатерзасгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтер засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ЦЭЦЭГ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

8417143692
ПЮА0073 9086454

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлчилгээг явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ҮЕНЧ СУМЫН МАХН-ын ЗУУТ.

8417143692

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

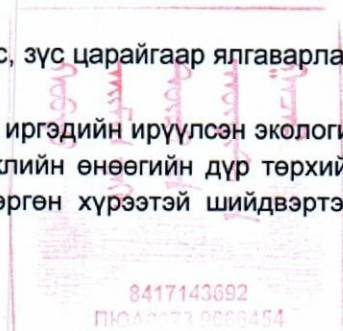
ХОВД АЙМГИЙН ЧАНДМАНЬ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсасгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

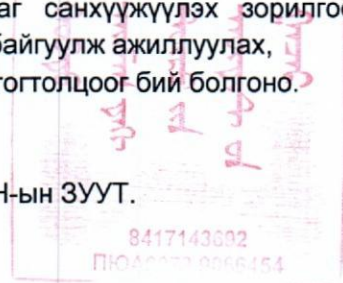

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэгүзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ЧАНДМАНЬ СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

ХОВД АЙМГИЙН ХОВД СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020 ОНЫ
СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Эрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсэсгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийн эрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

Handwritten signatures and stamps in red ink, including the number 5417427002.

СУМУУДЫН ХҮРЭЭНД:

- Ховд хот, сумуудын агаарын болон хөрсний бохирдол, орчны бохирдол, дэд бүтцийн асуудлыг цогцоор шийдвэрлэн цэвэр агаар, эрүүл хөрс, ногоон байгууламж бүхий экологийн тэнцвэртэй орчныг бүрдүүлэх
- Залуучуудад зориулсан гарааны бизнесийг дэмжих “Старт апп” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгч залуучуудад зориулсан “Дундын оффис” сум бүрт байгуулах,
- Иргэд амьдрах таатай эрүүлцэвэр, ногоон технологи бүхий хаягдалгүй орчинг иргэдийн оролцоотойгоор бүрдүүлэх,
- Сумын төвүүдэд Төр хувийн хэвшлийн оролцоотой хүүхэд, залуучуудын хөгжих орчин нөхцлийг бүрдүүлсэн цэнгэлдэх хүрээлэн, клубууд, урлаг соёлын газрууд, судалгаа шинжилгээ, танин мэдэхүйн үйлажиллагаа явуулах эрхийг аж ахуйн нэгжүүдэд чөлөөтэй олгох,
- Сумын төвүүдэд хөдөө аж ахуйн бүтээгдхүүн, малын гаралтай нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж хөгжүүлэх эрх зүйн өөрчлөлтийг хийх,
- Хүнсний аюулгүй байдлыг ханган, малын гаралтай эцсийн бүтээгдэхүүнийг экспортлон малчдын орлогыг төрөлжүүлэн нэмэгдүүлэх зорилгоор малыг эрүүлжүүлэх аяныг өрнүүлэх,
- Зах зээлийн мэдрэмжтэй, хөрвөх чадвар сайтай, зохистой сүргийн, малжуулах зээлийг төр-арилжааны банкны хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлж, зээлийн дарамтнаас малчдыг чөлөөлөх боломжийг бүрдүүлэх,
- Сумдад “Цагаан алт” болох ноосыг боловсруулах, жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих,
- Алслагдсан сумдын бэлчээрийг худаг усаар хангахад дэмжлэг үзүүлэх,
- Орон нутгийн удирдлагын чадамжийг дээшлүүлэх, иргэдэд хууль эрх зүй, удирдлагын туслалцаа үзүүлэх, боловсон хүчний асуудал, бүс нутгийн МСҮТ боловсон хүчний сургалт дадлагажилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэгүзүүлэх,
- Хүүхдийн цэцэрлэг, сургуулийн хүрэлцээг нэмэгдүүлэн хүүхдэд ээлтэй ногоон орчин бүрдүүлэх бодлогыг дэмжиж хэрэгжүүлэх,
- “Эрүүл зөв амьдрал”, “Зөв хүнс” хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль, олон нийтийн үйлчилгээний газруудад нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэх,
- Багш нарыг орон сууцжуулах, хөдөө орон нутагт багшлах боловсон хүчнийг дэмжих, сургалтад хамруулах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилгоор аймаг, сумын засаг даргын дэргэд “Багш” сан байгуулж ажиллуулах,
- Аймаг, сумын засаг даргыг иргэд шууд сонгодог тогтолцоог бий болгоно.

ХОВД АЙМГИЙН ХОВД СУМЫН МАХН-ЫН ЗУУТ.

8417143892
0066454

Удирдах зөвлөлийн 2020 оны 06 дүгээр сарын 13-ны
Өдрийн хуралдаанаар хэлэлцэж батлав.

**ХОВД АЙМГИЙН ЭРДЭНЭБҮРЭН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН 2020
ОНЫ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

ИРГЭДЭЭР ОВОГЛОСОН, ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨ “ЭРҮҮЛ СУМ” ХӨТӨЛБӨР

Зорилго:

“МАХН- нь Ховд нутгийн иргэдийнхээ ашиг, сонирхлыг удирдлага болгож, ардчилал, эрх чөлөөний үзэл санаанд тулгуурлан экологийн чиг баримжаатай нийгэм-эдийн засгийн тогтвортой хөгжлийг бий болгон эрүүл аюулгүй сумдад амьдрах боломжийг бүрдүүлэхэд оршино. Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Монгол хүн бүр эрүүл аюулгүй суманд амьдрах эрхийг дээдлэж Өрх бүрт орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн орон сууцаар хангах,
- Ховд аймгийн залуучуудаатөрсасгийн зардлаар дээд боловсрол олгож, нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ,
- Аймгийн иргэн бүрийнэрүүл мэндийн эмчилгээ, үйлчилгээний зардлыг төрийн өмчийн эмнэлэгээр үйлчлүүлэхэдтөр засгаас бүрэн хариуцаж иргэд эрүүл мэндээ хамгаалуулах эрхээ бүрэн эдлэх,
- Иргэдээ ажлын байраар хангах, орлогын найдвартай эх үүсвэртэй болгох,
- Иргэдийн авах цалин амьдралд нь хүрэлцэхүйц байх, хөдөлмөрийн хөлсөөрөө сайхан амьдрах боломжийг бүрдүүлэх,
- Ядууралд өртсөн иргэдээ “Хүрэлцэхүйц орлого”-той болгох, ядуурлыг бүрмөсөн арилгах,
- Төр засгийн бүх шатны байгууллагуудыг авилгаас цэвэрлэх,
- Орон нутгийн төр засгийн байгууллага, албан тушаалтнууд хариуцлага хүлээдэггүй өнөөгийн гаж тогтолцоог халж Монгол хүнийг хамгаалдаг иргэндээ ээлтэй нутгийн захиргааны шинэ тогтолцоонд шилжинэ.
- Иргэн та нас, хүйс, шашин шүтлэг, намын харъяалал, угсаагарал, оршин амьдарч буй газар, нийгмийн байр сууриас үл хамааран хүн бүр эрхэм чанараа мэдрэн, айх аюулгүй, эрх чөлөөтэй суманд амьдран, сурч боловсрох эрхтэй.
- Төрийн болон хувийн хэвшлийн салбарт нас, хүйс, зүс царайгаар ялгаварлан гадуурхахыг зогсоох,
- МАХН-нь эх оронч үзэлтэй мянга мянган шударга иргэдийн ирүүлсэн экологи, улс төр, соёл, эдийн засаг болон нийгмийн хөгжлийн өнөөгийн дүр төрхийг дүгнэсэн, улс эх орныхоо хөгжлийг хурдасгах өргөн хүрээтэй шийдвэртэй алхмуудыг санал болгож байна.

